

Vývojová stadia trestného **činu**

- **vývojová stádia tr.čin.** = urč. fáze (urč. stupně), kt. jsou typické pro uskutečňování úmyslu pachatele spáchat tč
- *myšlenka,*
- *projev myšlenky navenek,*
nemá trestněpr. význam (výj. §353 – vyžadující, aby pachatelovy výhrůžky vzbuzovaly důvodnou obavu, že budou splněny)
- **příprava,**
- **pokus,**
- **dokonaný čin**

přípravu k tč

= trestná jen u zvlášť závažných zločinů, pokud tak TZ u příslušného tč výslovně stanoví

nedošlo k pokusu ani k dokonání zvl. závažného zločinu

= prvním stádiem na cestě od pojetí úmyslu spáchat tč ke spáchání tč
co předchází přípravě = nemůže být tč (viz.výše výjimku), zás. samotný úmysl spáchat tč se netrestá

vymezena:

(i) obecně = jako úmyslné vytváření podmínek pro spáchání zvl. závažného zločinu

(ii) demonstrativně = vyjmenovány jednotlivé, nejtypičtější způsoby přípr.jednání:

organizování tč

opatřování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání = např. koupě, výroba prostředků nebo nástrojů

spolčení = výslovně nebo mlčky učiněná dohoda 2 nebo více osob o budoucím zvl. závažném úmysl.tč, směřuje k individuálně určitému tč, v poměru k pokusu i dokonanému tč má povahu podpůrnou

kdo vykonal jako pachatel čin, k němuž se spolčil = posuzuje se jako pachatel činu samotného

zvl. formou spolčení = organizovaná skupina (§42 písm.o))

srocení = shluk alespoň 3 osob, k němuž došlo třeba i bez výslovné dohody, kt. je zaměřen k individuálně urč. násilnému tč, ke kt. má ihned dojít

pokus tč §21

= obecnou formou tč

pachatel tr.odpovědný přesto, že nenaplnil všechny znaky SP tč
znaky pokusu:

(i) **jednání nebezpečné** pro společnost, kt. **bezprostředně směřuje k dokonání tč**

= pachatel začal uskutečňovat jednání popsané v příslušné SP tč, o jehož dokonání se pokouší

u tč skládající se z více jednání = pokusem bude již započítí jednoho z těchto jednání (např. znásilnění, pokusem již spoutání ženy, ...)

bezprostředně směřuje = jednání mající bezprostřední význam pro dokonání tč, zpravidla je v nejužší

(a) časové spojitosti (časová určenost) s následkem = když činnost je tak rozvinuta, že lze již očekávat dokonání tč

(b) a pácháno na místě (místní určenost), kde měl být tč dokonán = pachatel dospěl ve vývoji tr.čin. tak daleko, že se nalézá na místě činu

význam i odstraňování překážek v závěrečné fázi své činnosti

použití prostředků k uskutečnění zločin.cíle a působení na hmotný předmět útoku

(ii) **úmysl spáchat tč**

= pokus proto možný jen u úmysl. tč

zahrnuje především pachatelovu vůli dokonat ten který tč

(iii) **nedostatek dokonání**

= pokus vyvolá jen nebezpečí způsobení tohoto následku

chybí následek, kt. předpokládá příslušná SP tč

nikdy se u pokusu nerozvine plně příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a účinkem (následkem)

příprava ani pokud nejsou možné:

(i) u předčasně dokonáných tč = tč kdy se čin dokonává ve stádiu přípravy nebo pokusu

např. pachatel si opatří padělanou veř. listinu v úmyslu, aby ji užil jako pravou §348 odst.1 al.2

(ii) u tč v jejich SP je způsob jednání vymezen tak široce, že kryje pokus či přípravu

např. pletichy při zadání veř. zakázky §257

(iii) u tč nedbalostních

(iv) zpravidla u tč záležejících v úmyslném opomenutí (tzv.pravé omisivní delikty)

pachatel buď může povinnost konat ještě splnit a pak tu není ani pokus nebo ji již zanedbal a pak je čin dokonán

výjimečně možná příprava nebo pokus = kdyby se pachatel předem uvedl do stavu, v němž povinnost nemůže včas splnit nebo u nezpůsobilé přípravy či pokusu, např. jde-li např. pokus neposkytnutí pomoci osobě, o níž se pachatel mylně domnívá, že je v nebezpečí

(v) zpravidla u tč verbálních

jsou spáchány pouhým slovním projevem

možné výjimky – např. projev pronesený do odpojeného mikrofonu nebo vydírání jazykem, kt. oběť neovládá a nerozumí, o co se jedná

dokonaný tč = nejzávažnější

naplňuje všechny znaky SP tč

tzv. předčasně dokonané tč = považováno za dokonané někdy i jednání, kt. je materiálně pouhým pokusem a to z důvodu zvl.

nebezpečnosti těchto jednání pro společnost, nebo z jiných důvodů

jsou pr.fikcí spočívající v tom → že čin, kt. je materiálně přípravou

nebo pokusem, zákon právně kriminalizuje jako delikt dokonaný

mají speciální povahu = mají přednost před obecnými

ustanoveními o přípravě a pokusu

např. §331 odst.1 „Kdo v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu ... si dá slíbit úplatek“

zánik trestnosti přípravy (§20 odst.3) a pokusu (§21 odst.3) podmínky:

a) pachatel **dobrovolně upustil** od dalšího jednání směřujícího

(i) k spáchání zvl. závažného zločinu (u přípravy)

(ii) k dokonání tč (u pokusu)

dobrovolnost = pokud pachatel ví, že mu nic nebrání dokončit

tr.činnost podle jeho představ, ani mu nehrozí žádné nebezpečí, a

přesto se rozhodne od dokonání upustit

rozhodnutí upustit od dokonání = musí být od počátku trvalé,

konečné a musí trvat až do konečného odvracení nebezpečí vzniku

následku

pokud by upuštění nebylo dobrovolné pak by připravené oznámení

činu nebylo důvodem zániku trestnosti pachatele

b) pachatel buď:

i) **odstraní nebezpečí**, kt. vzniklo zájmu chráněnému TZ

z podniknuté přípravy nebo pokusu, nebo

ii) **učiní** o přípravě ke zvl.závažnému zločinu nebo pokusu tč

oznámení SZ nebo policejnímu orgánu (voják může nadřízenému)

v době, kdy nebezpečí, kt. vzniklo zájmu chráněnému TZ

z podniknuté přípravy nebo pokusu, **může být ještě odstraněno**

důvodem zániku trestnosti = okolnost, že se snížila nebezpečnost

pachatelova činu pro společnost

nelze odčinit vše = kvalifikovaný pokus

trestání přípravy a pokusu:

příprava §20 odst.2

= trestná podle tr. sazby stanovené na tč, k němuž směřovala, jestliže zákon nestanoví ve zvl. části něco jiného

pokus §21 odst.2

= trestný podle tr. sazby stanovené na dokonání tč

zvl. kritéria pro stanovení druhu trestu a jeho výměry u přípravy a pokusu §39 odst.6 písm.c)

přihlédne se do jaké míry se jednání pachatele přiblížilo k dokonání tč, jakož i k okolnostem a k důvodům, pro kt. je jeho dokonání nedošlo

moderační oprávnění soudu §58 odst.5

soud může u přípravy a pokusu uložit TOS pod dolní hranici tr. sazby, má-li vzhledem k povaze a závažnosti přípravy nebo pokusu za to, že by použití tr. sazby odnětí svobody stanovené TZ bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze účelu trestu dosáhnout i trestem kratším při aplikaci tohoto ustanovení musí soud zdůvodnit, proč by použití normální (nesnížené) sazby bylo v daném případě nepřiměřeně přísné

týká se pouze snížení TOS

při snížení TOS pod dolní hranici tr. sazby neplatí limity uvedené v §40 odst.4

soud pro mládež §32 odst.2 ZSVM = podobné oprávnění

k mimořádnému snížení TOS v případě, odsuzuje-li mladistvého za přípravu nebo pokus provinění